

Дем'яненко Анатолій, аспірант

кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та дошкільної освіти

Мелітопольського державного педагогічного університету

імені Богдана Хмельницького

e-mail: lobbyzp@gmail.com

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ У ПІДЛІТКІВ

Формування духовного світу людини, особливо молоді, має актуальне значення для побудови незалежної Української держави з власним державним устроєм, соціальними відносинами і правовою системою. Після проголошення незалежності в Україні розпочався процес переходу до ринкових відносин, який і досі відбувається не послідовно і суперечливо. Деформації в економічній сфері породжують деформовану свідомість, бездуховність і свавілля в різних сферах життя суспільства, особливо в середовищі молоді, що дуже небезпечно для державної розбудови, створення її економічної, політичної та духовної бази. Ефективним засобом боротьби проти зазначених негативних явищ є формування у підростаючого покоління високої культури, зокрема правової. Високі моральні принципи, естетичні смаки, політична культура молоді людини формуються в нерозривному зв'язку з оволодінням необхідним обсягом правових знань і юридичних норм.

Правосвідомість можна визначити як сукупність правових поглядів, що виражають відношення людей до чинного права, його мети, завдань, способів та методів регулювання, до оцінки правомірності його норми та уявлення про майбутню правову систему та окремі її норми[2, с. 28].

Побудова демократичної, соціальної, правової держави і відповідного громадянського суспільства неможлива без підвищення рівня правової свідомості та правової культури всього населення країни. В умовах економічної кризи, соціальної невлаштованості населення, росту злочинності та криміналізації суспільства певного значення набуває робота з підвищення рівня правосвідомості та правової культури населення України. З цих позицій теоретичний розгляд і осмислення понять, структури і видів правосвідомості та правової культури, форм і методів формування у кожної людини цих правових якостей слід уважати дуже актуальною проблемою[1, с. 19].

Особливістю сучасного правознавчого навчально-виховного процесу є застосування інтерактивних методів роботи: мозкового штурму, дискусії, групового та індивідуального аналізу правових ситуацій, взаємонавчання; імітації спрощених судових засідань, навчальної мозаїки, рольових ігор, моделювання тощо. Кожний з навчально-виховних заходів передбачає різні види пізнавальної, розумової та учбової активності учнів. Існує можливість використовувати в навчанні та вихованні дітей ресурси громади: запрошувати фахівців, які мають безпосереднє відношення до права — суддів, адвокатів, міліціонерів, працівників державних служб тощо, активне співпрацювати з батьками, організувати позашкільну діяльність учнів.

Правосвідомість розглядають як вид (форму) суспільної свідомості, що криє в собі сукупність поглядів, почуттів, емоцій, ідей, теорій і компетенцій, а також уявлень і настанов, які характеризують ставлення людини, суспільних груп і суспільства в цілому до чинного чи бажаного права, форм і методів правового регулювання. Характерні її ознаки:

- вона є однією з форм суспільної свідомості та вкупі з політичною, моральною, філософською, Іншими формами свідомості відображає суспільне буття;

- вона містить поняття, уявлення, судження, почуття, емоції, концепції, теорії, програми;

- вона обумовлена соціально-економічним устроєм конкретного суспільства, рівнем розвитку його загальної культури;

- ідеологічні елементи правосвідомості виступають головними елементами правової культури та правового виховання.

Головне завдання при формуванні правової свідомості — це зацікавити підлітків правознавством, озброїти їх умінням діяти в життєвих ситуаціях відповідно до вимог законів, закласти основи правових та громадянських знань, забезпечити оволодіння найбільш важливими поняттями та термінами, виробити в них навички правомірної поведінки, практичного застосування

норм права, що стосуються неповнолітніх, сформувані позитивне ставлення до участі в житті суспільства[3, с. 26].

Знання права розкриває можливості доцільного і розумного використання правових цінностей для реалізації власних інтересів, задоволення потреб, що виникають у повсякденному житті людини. Знання права створює умови для активної соціальної, політичної, правової діяльності людини, що особливо важливо в умовах сучасного державотворення та створення цивілізованого правопорядку в Україні. Отже, формування правової свідомості у підлітків це не від'ємний шлях до побудови сильної, незалежної, правової держави.

Список використаних джерел:

1. Євтушенко Р. Розвиток правової освіти – необхідна умова побудови правової держави / Р. Євтушенко // Історія України. – 2003. - № 9. – С. 18 – 25

2. Зорнік Т. формування громадянської свідомості учнів під час вивчення правознавства / Т. Зорнік // Історія України. – 2003. - № 7. – С. 27 – 31

3. Куксенко С. Створення позитивної мотивації навчальної діяльності школярів під час вивчення правознавства / С. Куксенко // Історія України. – 2002. - № 47. – С. 25 – 27